

Vattentjänstplan

Ronneby kommun, Blekinge län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Vattentjänstplanen, diarienummer KS 2022/49, har varit utställt för samråd under tiden 2023-12-18 till och med 2024-01-31. Myndigheter och berörda fastighetsägare med flera har beretts tillfälle att lämna synpunkter på planförslaget.

Vattentjänstplanen fanns under samrådstiden tillgänglig på kommunens webbplats, Stadshuset Ronneby och Ronneby stadsbibliotek.

Yttranden har inkommit från:

- **Länsstyrelsen Blekinge Län**
- **Kommunstyrelsens miljö – och energiråd**
- **Räddningstjänsten Östra Blekinge**
- **Enheten för hållbarhet, kvalitet och överförmyndare**
- **Miljö och byggnadsnämnden**
- **Privat fastighetsägare**
- **Karlskrona Kommun**

Ronneby Miljö & Teknik AB har inget att erinra mot planförslaget.

Redovisning av yttranden

Förutom Länsstyrelsen yttrande som redovisas i sin helhet, följer nedan en sammanfattning av inkomna yttranden.

Länsstyrelsen Blekinge län

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen Blekinge har beretts möjlighet att yttra sig om Ronneby kommuns förslag till Vattentjänstplan, som ska upprättas enligt 6 § Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Kommunens långsiktiga planering av allmänna vattentjänster baseras på den tidigare VA-planen (2018-04-26 § 97), samt Vattenförsörjningsplanen (2018-08-30 § 200).

Kommunen delar in den långsiktiga planeringen av allmänna vattentjänster i fem delplaner, nämligen:

1. Plan för den allmänna VA-anläggningen – beskriver den befintliga VA-anläggningen och sammanfattar behovet av drift och underhåll för att säkerställa anläggningens funktion samt listar större planerade åtgärder för befintlig VA-anläggning.
2. Förnyelseplan för ledningssystemet – beskriver strategin för förnyelse av befintligt ledningssystem.
3. Utbyggnadsplan – pekar ut områden som bedöms vara aktuella för införlivande i det kommunala VA-verksamhetsområdet och när detta ska ske.
4. Plan i väntan på kommunalt VA – beskriver hur områden som ska få kommunalt VA ska behandlas fram tills att detta sker.
5. Plan för enskild försörjning – behandlar de områden som bedöms ha enskild försörjning under överskådlig framtid.

Planen inkluderar även en redovisning av VA-anläggningens funktion vid extremhändelser.

Planen innehåller en bilaga med underlag för samråd med Länsstyrelsen enligt 6 kap 6 § miljöbalken gällande vattentjänstplanens miljöpåverkan.

Kommunen gör den sammanvägda bedömningen att vattentjänstplanen inte genererar någon betydande miljöpåverkan; en strategisk miljöbedömning, enligt 6 kap 3§ MB behöver därför inte upprättas för planen.

Allmänna synpunkter

Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Den ska även innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplaner omfattas av reglerna om strategisk miljöbedömning i 6 kap i miljöbalken. I de fall kommunen bedömer att planen kommer att medföra betydande miljöpåverkan, exempelvis genom påverkan som har betydelse för möjligheterna att uppnå eller bibehålla gällande miljö kvalitetsnormer (MKN), ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram och bifogas planförslaget. Ronneby kommun gör bedömningen att vattentjänstplanen inte medför betydande miljöpåverkan.

Utifrån ovanstående resonemang bedömer Länsstyrelsen att fastställande av vattentjänstplanen, och genomförande av densamma, bedöms sammantaget inte medföra risk för betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning av planen behöver därmed inte genomföras och behov av att upprätta en särskild miljökonsekvensbeskrivning finns inte. Däremot kan många utav de planerade åtgärderna behöva samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Det kan även krävas dispenser från biotopskydd, naturreservat och strandskydd beroende på hur man väljer att genomföra åtgärderna.

Vad gäller delplanerna kan länsstyrelsen konstatera att det finns en tydlig ansvarsfördelning vilket är viktigt för den långsiktiga planeringen.

Länsstyrelsen instämmer med kommunen om att vattentjänstplanen bör uppdateras i enlighet med andra planer. I synnerhet dagvattenplanen som kommer att antas under 2024 och den nya översiktsplanen, som bedöms antas 2025.

Dricksvatten, dagvatten och avloppsvatten

Planen innehåller en mycket bra beskrivning av nuvarande VA-situationen i kommunen. Det framgår att kommunen har en bra bild på det som behöver förbättras, och även på det som behöver utbyggas för att bemöta framtida behov. Det finns en klar koppling mellan hur vattentjänstplanen stämmer överens med övriga kommunala planer.

Länsstyrelsen ser mycket positivt det pågående arbetet med att vidareutveckla ett dagvattensystem med mer trög avledning och fördröjning av dagvatten, i enlighet med kommunens dagvattenpolicy.

Länsstyrelsen har handlagt ansökan om inrättande av vattenskyddsområde för kommunens vattentäkter i Karlsnäs, och kan konstatera att kommunen har arbetat aktivt vad gäller skydd av dricksvatten. Länsstyrelsen anser att det finns behov av att revidera och uppdatera de gamla skyddsföreskrifterna för vissa vattentäkter.

I vattentjänstplanen görs en bedömning av nuvarande situation och hänsyn tas till klimatpåverkan, vad gäller både tillgång till vatten, samt nyanläggning eller renovering av befintliga avloppsledningar.

Det finns en klar koppling mellan hur vattentjänstplanen stämmer överens med övriga kommunala planer och strategier. Kommunen har även en långsiktig planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.

Klimatanpassning

I vattentjänstplanen har kommunen analyserat översvämningsrisk från såväl skyfall, vattendrag och havsnivåhöjning. Länsstyrelsen ser positivt på att vattentjänstplanen har analyserat hur klimatförändringarna kan påverka såväl dagvatten och spillvatten som framtida tillgång till dricksvatten.

Underlagen från MSB om höga flöden i Ronnebyån är klimatanpassade till slutet av seklet, och tar därmed hänsyn till att extrema flöden i vattendraget förväntas bli större än idag. Kommunen tar även hänsyn till klimatförändringarna i analysen av översvämningsrisk från havet, genom att titta på framtida medelvattenstånd och extrema högvattenhändelser fram till år 2150. När det gäller skyfall framgår att en klimatkfaktor på 1,25 har använts för att dimensionera flöden, vilket är tillräckligt. En klimatkfaktor på mellan 1,2 och 1,5 är lämplig för att ta höjd för att skyfall förväntas bli vanligare och kraftigare i och med klimatförändringarna.

Kommunen har också analyserat klimatförändringarnas påverkan på dricksvattenförsörjningen. Risk för saltvatteninträngning vid kusten och en längre period under sommar och höst med låga flöden och låga grundvattennivåer är klimateffekter som väntas minska tillgången till dricksvatten och påverka vattnets kvalitet.

Ett underlag som kan användas i arbetet med vattentjänstplanen är länsstyrelsens analys av klimatpåverkan på förorenade områden inom vattenskyddsområden: Klimatpåverkan på förorenade områden inom vattenskyddsområden i Blekinge län (lansstyrelsen.se). De klimateffekter som studerades är skred, erosion och översvämnning från skyfall, höga flöden och stigande havsnivåer.

Miljö kvalitetsnorm

Det är positivt att vattentjänstplanen visar på ett långsiktigt arbete med att bygga ut VA-nätet för att minska utsläppen av fosfor, kväve och övriga ämnen från enskilda avlopp. Det är viktigt att åtgärder, vilka genomförs utifrån planen, undersöks för att åtgärden inte ska ha en betydande miljöpåverkan och äventyra att miljö kvalitetsnormen inte uppfylls för vattenförekomster som påverkas av åtgärden.

Vattenförvaltning

Det är positivt att vattentjänstplanen jobbar med två åtgärder som finns med i Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027, Södra Östersjöns vattendistrikt. Åtgärd 3; kommunerna ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen, och åtgärd 5; kommunerna ska upprätta eller revidera planen för dricksvatten, spillvatten och dagvatten och genomför åtgärder enligt planen så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas.

Översiktsplan

Översiktsplanen utgör ett huvudsakligt redskap för att bidra till en säker vattenförsörjning genom strategisk planering och där gör vattentjänstplanen ett planeringsunderlag i den kontinuerliga planprocessen och vid kommande aktualiseringar. Ronneby kommun arbetar för närvarande med en ny översiktsplan och länsstyrelsen vill påminna om att vattentjänstplanen bör uppdateras efter antagandet av översiktsplanen.

Betydande miljöpåverkan

Kommunen har gjort en undersökning om betydande miljöpåverkan och kommit fram till att vattentjänstplanen inte medför betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen instämmer i kommunens

bedömning inom ramen för vattentjänstplanen, men vill lyfta att vid varje enskilt projekt behöver en ny undersökning om betydande påverkan göras och att det då inte går att utesluta att åtgärden kan innebära en betydande miljöpåverkan (vilket dock inte är en direkt konsekvens av genomförande av vattentjänstplanen). Undersökningen om betydande miljöpåverkan utgår från vattentjänstplanens genomförande i sin helhet på en övergripande nivå. Respektive enskilt projekt/åtgärd och utbyggnadsområden ansvarar för vidare utredningar i detaljnivå.

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken. Länsstyrelsen anser att kommunen med fördel kan komplettera vattentjänstplanen med en redovisning av både nationella och lokala miljömål, exempelvis om vattentjänstplanen förväntas bidra till att uppnå målen.

Miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen bedömer att planen inte har påverkan på miljöfarliga verksamheter under vår tillsyn i Ronneby kommun.

Övrigt

Länsstyrelsens inställning är att vattenskyddsområden bör exploateras i minsta möjliga mån och ser positivt på att vattentjänstplanen inte pekar ut lokalisering eller åtgärder som bedöms påverka dessa områden.

Information

Länsstyrelsens yttrande begränsar inte Länsstyrelsens möjligheter att framgent ställa krav enligt lag (SFS 2006:412) om allmänna vattentjänster, om uppgifter framkommer eller omständigheter uppstår som föranleder sådana krav.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Alexander von Buxhoeveden med vattenhandläggare Edgar Villarreal som föredragande. I den slutliga handläggningen har också klimatanpassningssamordnare Sanna Dufbäck Fornander, miljöhandläggare Emma Adriansson, grundvattenhandläggare Karl Enges, planarkitekt Annica Karlsson, naturvårdshandläggare Anette Thörnberg, medverkat.

Kommentar:

- *Angående skyddsföreskrifter för vattentäkter så avser kommunen att fortsätta arbeta aktivt med vattenskyddsområden. I arbetet prioriteras uppdatering av vattenskyddsområden med äldre skyddsföreskrifter vilket ligger i linje med kommunens hållbarhetsstrategi för 2022-2025. I hållbarhetsstrategin framgår det att kommunen ska ha en hållbar förvaltning av vatten och säkerställa god vattenstatus och vattenförsörjning vilket ska uppnås genom bland annat att samtliga allmänna vattentäkter har vattenskyddsområden med uppdaterade skyddsföreskrifter. Ett förtydligande om hur kommunen arbetar med vattenskyddsområden läggs in i Vattentjänstplanen.*
- *En hänvisning till länsstyrelsens analys av klimatpåverkan på förorenade områden inom vattenskyddsområden läggs in i Vattentjänstplanen.*
- *Angående uppdateringen av Vattentjänstplanen efter antagandet av den nya översiktsplanen så är detta något som även framgår av inledningen i Vattentjänstplanen varpå inget ytterligare förtydligande läggs till.*
- *I undersökningen om betydande miljöpåverkan görs ett förtydligande att även om Vattentjänstplanen i sig inte medför betydande miljöpåverkan kan åtgärder vilka*

föreslås i planen medföra betydande miljöpåverkan varpå det behöver utredas för respektive projekt/åtgärd.

- Vattentjänstplanen kompletteras med koppling till nationella och lokala miljömål.

Kommunstyrelsens miljö – och energiråd har lämnat följande synpunkter:

1. Hur tas hänsyn och förberedelse inför kris och krig? Det nämns inte i remissversionen av vattentjänstplanen.
2. Hur kan redundansen i systemet öka? Går det att koppla ihop kommunens ledningsnät med grannkommunernas?
3. Höjda havsnivåer ökar risken för ökad saltvatteninträngning vilket bör påverka även enskilda brunnar. Det i sin tur bör leda till att fler vill ansluta sina fastigheter till kommunal vattenförsörjning. Denna aspekt lyfts inte i vattentjänstplanen.
4. Även tillfartsvägar till anläggningar behöver säkerställas när analysen för extremväder görs för att säkerställa driften.
5. Det skulle kunna förtydligas vem som är ansvarig för vad under 3.4.
6. Extremväderhändelsen torra skulle också behöva analyseras i vattentjänstplanen.

Kommentar:

1. *Generellt finns det flera risker för VA-anläggningen som inte behandlas i Vattentjänstplanen. Vattentjänstplanen ska enligt lag beskriva vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall. Utöver detta har Vattentjänstplanen även undersökt riskerna höga havsnivåer samt höga flöden i åarna till följd av kommunens geografiska förutsättningar. Därav har risker som exempelvis kris och krig inte behandlas i Vattentjänstplanen men det pågår ett arbete med att ta fram en nödvattenplan vilken bland annat behandlar dessa scenarion.*
2. *Miljöteknik arbetar kontinuerligt med att öka redundansen i sina system. Angående huruvida det går att koppla ihop ledningsnätet med grannkommunernas är detta något som har diskuterats men det bedöms inte vara aktuellt i dagsläget. Frågan kommer fortsätta diskuteras men bedöms inte vara aktuellt att ta upp i denna version av vattentjänstplanen.*
3. *Konsekvensen att fler vill ansluta till kommunal dricksvattenförsörjning till följd av saltvatteninträngning i enskilda brunnar läggs till.*
4. *Ingen justering görs. Detta är något som behandlas i Miljötekniks kontinuitetsplanering.*
5. *I dagsläget finns ingen tydlig ansvarsfördelning gällande de föreslagna övergripande åtgärderna och flertalet av punkterna är generella åtgärder på kommunövergripande nivå som kräver samarbete mellan kommunens förvaltningar. I vidare arbete kan mer specifika ansvarsområden utformas.*
6. *Vattentjänstplanen fokuserar enbart på konsekvenserna av utvalda risker (se svar på punkt 1).*

Räddningstjänsten Östra Blekinge har lämnat följande synpunkter:

1. Principerna för brandvattenförsörjning bör framgå av vattentjänstplanen då dricksvattensystemet även är ett system för brandvattenförsörjning. Det anges även att en brandvattenplan kan ingå i kommunens VA-plan i kombination med en släckvattenplan.

2. Räddningstjänsten är positiv till de föreslagna åtgärderna för att stärka systemet så att skador på byggnader undviks i samband med skyfall. Räddningstjänsten har statistik på genomförda insatser i samband med skyfall.

Kommentar:

1. *Principerna för brandvattenförsörjning och en brandvatten- och släckvattenplan bedöms passa bättre in inom ramarna för kommunens VA-plan snarare än Vattentjänstplanen. Inför nästa revidering av kommunens VA-plan diskuteras frågan vidare om det finns behov av att ta fram en brandvatten- och släckvattenplan.*
2. *Denna typ av statistik bedöms inte inrymmas i Vattentjänstplanen som är av övergripande karaktär varpå inga tillägg görs.*

Enheten för hållbarhet, kvalitet och överförmyndare har lämnat följande synpunkter:

1. För att få en helhetsbild av beredskapsarbetet på området krävs att planen läses tillsammans med andra relevanta dokument, som t.ex. RSA:n, berörda verksamheternas kontinuitetsplaner, översiktsplanen och nödvattenplanen. Detta kan med fördel tydliggöras i vattentjänstplanen.
2. Konsekvensbedömningar bör breddas till att även ta hänsyn till skyddsvärden som ”människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter, miljö och ekonomiska värden, nationell suveränitet” då åtgärderna blir tydligast i relation till dessa.
3. Information kring anläggningar som riskerar att drabbas vid de olika scenarion är i denna plan inte tillräckligt tydligt för att kunna göra avvägningar kring de föreslagna åtgärdernas effekt, då t.ex. uppgifter om anläggningarnas storlek saknas. Detta bör beaktas i VA-huvudmans vidare arbete med kontinuitetsplanering. Viktigt är även att skyddsvärdet av information och nödvändig sekretessnivå bedöms av huvudman utifrån säkerhetsskyddslagstiftning.
4. I arbetsplanen för att minska risker vid extremhändelser bör förslag finnas för ansvarig verksamhet. Nuvarande sammanställning saknar även en bedömning om effekt eller/och rekommendation till prioritering mellan föreslagna åtgärderna.

Kommentar:

1. *Flertalet relaterade planer nämns redan i Vattentjänstplanen. Flera av dokumenten som nämns ovan är sekretessbelagda varpå en läshänvisning till dessa inte bedöms vara meningsfull.*
2. *Generellt finns det flera konsekvenser med en icke fungerande VA-anläggning som inte behandlas i Vattentjänstplanen. Vattentjänstplanen ska enligt lag beskriva hur kommunen långsiktigt planerar att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster samt vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall. Utöver detta har Vattentjänstplanen även undersökt riskerna höga havsnivåer samt höga flöden i åarna till följd av kommunens geografiska förutsättningar. Ovan nämnda konsekvenser bedöms inte höra till arbetet med Vattentjänstplanen.*
3. *Just på grund av sekretesskäl har detaljer om anläggningar lämnats utanför Vattentjänstplanen.*
4. *I dagsläget finns ingen tydlig ansvarsfördelning gällande de föreslagna övergripande åtgärderna och flertalet av punkterna är generella åtgärder på kommunövergripande nivå som kräver samarbete mellan kommunens förvaltningar. I vidare arbete kan mer specifika ansvarsområden utformas. Ingen justering görs då detta bör hanteras inom respektive verksamhets kontinuitetsplanering.*

Miljö och byggnadsnämnden lämnar följande yttrande till kommunstyrelsen i ärendet med diarienummer 2022/049 gällande förslag till Vattentjänstplan

för Ronneby kommun:

1. Beslutsdatum för vattenskyddsområde Backaryd, Belganet, Eringsboda och Hallabro i Tabell 2: Vattenskyddsområden i Ronneby kommun (sida nr. 11) föreslås ändras från 2006 till 2008. Detta för att datumen ska stämma överens med datumen när Länsstyrelsen fattade besluten om införande av skyddsområde. Beslutsdatum för vattenskyddsområdet Johannishus bör också ändras från 1975 till 2022 av samma anledning som ovan.
2. Under avsnitt 2.4 Plan i väntan på kommunal utbyggnad (sida nr. 21) föreslår Miljö- och byggnadsnämnden att meningens nedan:
”Om en enskild anläggning kan bedömas vara bristfällig finns dock andra bedömningsgrunder”
ska ersättas med följande text:
”Om en enskild avloppsanläggning kan bedömas vara bristfällig samt om risk för människors hälsa eller miljön kan konstateras finns dock andra bedömningsgrunder”
3. Under avsnitt 2.4.1. Bristfälliga avlopp (sida nr. 21) föreslår Miljö- och byggnadsnämnden att meningens nedan som finns i avsnittets sista stycke:
” Åtgärd av BDT-avlopp som har fungerande slamavskiljare och någon form av efterföljande reningssteg bör i dessa områden bara krävas vid uppenbara sanitära problem”
ska ersättas med följande text:
”Åtgärd av BDT-avlopp som har fungerande slamavskiljare och någon form av efterföljande reningssteg bör i dessa områden bara krävas om det finns en tydlig risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön”
4. Under avsnitt 2.4.2. Bygglövsärenden (sida 21) föreslår Miljö- och byggnadsnämnden att texten nedan, som finns i avsnittets första stycke, ska tas bort från förslaget till Vattentjänstplan:
” Nyttillkommande utsläpp av WC-avlopp till mark eller vatten kommer inte att medges i områden där hög skydds nivå är tillämplig. Se Bilaga 5 för beskrivning av hög skydds nivå.”
Miljö- och byggnadsnämndens bedömning är att texten ovan är vilseledande. Myndigheten får varken begränsa valet av avloppsrenings teknik eller utfärda generella förbud på det sätt som det står i texten ovan. Myndigheten behöver göra en bedömning i varje enskilt tillstånds-, anmälnings- eller tillsyns ärende.
5. Under avsnitt 2.4.2. Bygglövsärenden (sida 21) föreslår Miljö- och byggnadsnämnden att texten nedan, som finns i avsnittets andra stycke:
”Tillstånd för ny eller ändrad avlopps anläggning tidsbegränsas och inlösen av anläggningen kommer därmed sannolikt inte att kunna påräknas när kommunalt avlopp dras fram.”
ska ersättas med följande text:
”Det är miljö- och byggnadsnämnden som handlägger ärenden om tillstånd eller anmälningar om inrättande av enskilda avlopps anläggningar. Tillstånd för ny eller ändrad enskild avlopps anläggning i dessa områden har enligt praxis tidsbegränsats och upphör därmed att gälla 6 månader efter det att anslutningspunkt för kommunalt avlopp har anvisats.”
6. Under avsnitt 2.5.2. Bristfälliga avlopp (sida 22 och 23) föreslår Miljö- och byggnadsnämnden att texten nedan, som finns i avsnittets första stycke: ”Planering och genomförande av tillsyns arbetet är en fråga för Miljö- och byggnadsnämnden, som 2017 satte upp följande mål: ”Trenden med ökat antal bristfälliga anläggningar avseende enskilda avlopp ska brytas innan utgången av 2017 och från och med 2018 ska tillsyn bedrivas i sådan omfattning att det ackumulerade problemet med bristfälliga avlopp åtgärdas.””
ska ersättas med följande text:
”Planering och genomförande av tillsyns arbetet är en fråga för Miljö- och byggnadsnämnden som för perioden 2023-2024 satte upp följande mål: ”Enskilda avlopps anläggningar i Ronneby kommun ska leva upp till gällande krav enligt miljöbalken samt Havs-och vattenmyndighetens program.””

7. Under avsnitt 2.5.3. Bygglövsärenden (sida 23) föreslår Miljö- och byggnadsnämnden att texten nedan, som finns i avsnittets tredje stycke:
”För anläggning av WC-avlopp krävs alltid tillstånd. Nyttillkommande utsläpp av WC-avlopp till mark eller vatten kommer inte att medges i områden där hög skyddsnivå är tillämpbar. Se Bilaga 5 för beskrivning av hög skyddsnivå. Om det finns möjlighet att ansluta sig enskilt till det kommunala avloppsnätet bör detta väljas, såvida inte kostnaden blir orimligt hög i jämförelse med annat godtagbart alternativ.”
ska ersättas med följande text:
”För inrättande av avloppsanläggning där WC är kopplat krävs det alltid tillstånd. Det är Miljö- och byggnadsnämnden som handlägger ärenden om tillstånd eller anmälningar om inrättande av enskilda avloppsanläggningar. Tillstånd för ny eller ändrad enskild avloppsanläggning har enligt praxis tidsbegränsats i Ronneby kommun till att gälla 25 år. Om det finns möjlighet att ansluta sig enskilt till det kommunala avloppsnätet bör detta väljas, så länge inte kostnaden blir orimligt hög i jämförelse med andra godtagbara alternativ.”
Miljö- och byggnadsnämndens bedömning är att texten ovan är vilseledande. Myndigheten får varken begränsa valet av avloppsreningsteknik eller utfärda generella förbud på det sätt som det står i texten ovan. Myndigheten behöver göra en bedömning i varje enskilt tillstånds-, anmälnings- eller tillsynsärende.
8. Under avsnitt 2.5.3. Bygglövsärenden (sida 23) föreslår Miljö- och byggnadsnämnden att texten nedan, som finns i avsnittets fjärde stycke:
”På Miljö- och byggnadsförvaltningens webbplats finns blanketter och ytterligare information angående ansökan/anmälan för inrättande av enskilt avlopp.”
ska ersättas med följande text:
”På Miljö- och byggnadsförvaltningens webbplats finns e-tjänster och ytterligare information angående ansökan/anmälan för inrättande av enskild avloppsanläggning.”
9. Under kolumnen Motivering tillhörande Tabell 24: Undersökning av betydande miljöpåverkan (sidan 58) föreslår Miljö- och byggnadsnämnden att texten nedan gällande nämndens mål:
”Dock har miljö- och byggnadsnämnden ett mål om att från och med 2018 bedriva tillsyn i sådan omfattning att det ackumulerade problemet med bristfälliga avlopp åtgärdas.”
ska ersättas med följande text:
”Miljö- och byggnadsnämnden har ett mål om att enskilda avloppsanläggningar i Ronneby kommun ska leva upp till gällande krav enligt miljöbalken samt Havs- och vattenmyndighetens program.”
10. I dokumentets Bilaga 4: Utsläpp av fosfor och kväve – konsekvenser av utbyggnad föreslår Miljö- och byggnadsnämnden att texten nedan som finns både under i avsnittet Beräkning av utsläppsminskning fosfor och kväve Grupp 1 (sida 70, Grunduppgifter, andra stycket) samt under avsnittet Beräkning av utsläppsminskning fosfor och kväve Grupp 2 (sida 71, Grunduppgifter, andra stycket):
”Enligt bilaga 1 till Naturvårdsverkets allmänna råd (2006:7)...”
ska ersättas med följande text:
”Enligt bilaga 1 till Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsvatten (HVMFS 2016:17)...”
11. Miljö- och byggnadsnämnden föreslår att Bilaga 5 i förslaget till ny Vattentjänstplan ska ersättas i sin helhet med följande text:
Bilaga 5: Information om skyddsnivå för enskilda avloppsanläggningar
Funktionskrav vid normal och hög skyddsnivå
Bedömningen av skyddsnivå krävs i varje enskilt tillstånds- eller anmälningsärende för inrättande av enskild avloppsanläggning. I Ronneby kommun är det Miljö- och byggnadsnämnden som gör bedömningen av skyddsnivå utifrån både förhållandena i det större område den enskilda fastigheten ingår i samt de specifika förhållanden som gäller för just den fastighet där avloppsanläggningen ska anläggas.

I Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17) anges vilka kriterier skyddsnivån bedöms utifrån. Om ett eller flera kriterier är uppfyllda bör hög skyddsnivå gälla för platsen. I övriga fall bör normal skyddsnivå gälla om inte särskilda förhållanden gör att antingen lägre krav än normalt eller högre krav än hög skyddsnivå bör gälla. Råden är inte juridiskt bindande, och det kan finnas lokala förhållanden eller omständigheter som möjliggör avsteg i enskilda ärenden.

Angivna reningskrav nedan gäller fastighetens hela avloppssystem sammantaget. Det innebär till exempel att en anläggning för BDT-avlopp inte behöver klara 70 % fosforrening om toalettavlopp tas om hand utan utsläpp. Alternativ kan då vara separat lösning för toalett, som torrtoalett eller uppsamling i slutna tank.

Vid **normal skyddsnivå för miljöskydd** krävs:

- minst 90 % reduktion av organiska ämnen (mätt som BOD7 eller BOD5).
- minst 70 % reduktion av fosfor (tot-P).
- möjlighet till återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter.
- åtgärder som minimerar risk för smitta eller annan olägenhet för djur.
- att fosfatfria tvättmedel och fosfatfria hushållskemikalier används
- att teknik som begränsar användningen av vatten används t.ex. vattensnåla armaturer.

Förhöjda reningskrav vid **hög skyddsnivå för miljöskydd**:

- minst 90 % reduktion av fosfor (tot-P).
- minst 50 % reduktion av kväve (tot-N).

Vid **normal skyddsnivå för hälsoskydd** krävs det att:

- utsläpp av avloppsvatten medverkar inte till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet, till exempel lukt, där människor kan exponeras för det, exempelvis genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten.
- den hantering av restprodukter från avloppsanläggningen som äger rum på fastigheten, kan skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.

Tillkommande krav vid **hög skyddsnivå för hälsoskydd**:

- Ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen vidtas. Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda eller inte tillåta vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka avloppsanläggningen robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, ökar uppehållstiden, utjämnar varierande flöden eller tar emot eventuellt bräddat vatten.

Lättnad i krav - Ronneby kommun

De allmänna rådens krav på reduktion av kväve vid hög skyddsnivå för miljöskydd tillämpas vanligtvis inte i Ronneby kommun, eftersom enskilda avloppsanläggningar sammantaget står för en liten del av de totala kväveutsläppen. Bedömningen av krav på reduktion av kväve görs av Miljö- och byggnadsnämnden i varje enskilt fall.

Riktlinjer för bedömning av skyddsnivå - Ronneby kommun

Bedömningen av lämplig skyddsnivå görs av Miljö- och byggnadsnämnden i varje enskilt tillstånds- eller anmälningsärende för inrättande av avloppsanläggning eller i specifika tillsynsändanden.

Hög skyddsnivå för miljöskydd och/eller hälsoskydd i Ronneby kommun bör tillämpas i följande fall:

- i det kustnära området där tillståndsplikt gäller för BDT-avlopp
- inom 100 meter från sjö eller vattendrag
- inom skyddsområde för dricksvattentäkt
- inom vattenförekomst som är utpekad för framtida dricksvattenförsörjning
- i område som har eller riskerar att få hög sammanlagd avloppsbelastning

Efter bedömning av relevanta förhållanden i det enskilda fallet kan det förekomma att normal skyddsnivå tillämpas på en plats där riktlinjerna anger hög skyddsnivå. Omvänt kan det förekomma att hög skyddsnivå bedöms vara tillämplig på en plats som enligt riktlinjerna har normal skyddsnivå. Vid bedömningen ska även försiktighetsprincipen i miljöbalkens 2 kap. beaktas.

12. Miljö- och byggnadsnämnden föreslår att Bilaga 6 i förslaget till ny Vattentjänstplan ska ersättas i sin helhet med följande text:

Bilaga 6: Åtgärdssimulering för enskilda avlopp med resursberäkning

Förutsättningar:

- År 2023 finns det ca 3800 fastigheter med enskilt avlopp i Miljö- och byggnadsnämndens avloppsregister. Förutom dessa fastigheter antas det finnas ett mörkertal på ca 500 fastigheter som har enskilt avlopp men som saknas från nämndens avloppsregister. Det uppskattade totala antalet fastigheter med enskilt avlopp är ca 4300 stycken.
- Utbyggnad av kommunalt avlopp inom 10 år (2024-2034) förväntas beröra cirka 500 fastigheter (grov uppskattning). Det återstår ca 3800 fastigheter med enskilt avlopp, varav hälften bedöms vara undermåliga (cirka 1900 stycken).
- Enligt den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken (2022-2025) är små avlopp ett av fokusområdena. Som en del av förberedelserna för riskbaserad tillsyn av små avlopp har Miljö- och byggnadsnämnden påbörjat arbetet med riskklassning av de enskilda avloppsanläggningarna som finns i avloppsregistret. Arbetet beräknas vara klart under första kvartalet 2024 och leda till att den återkommande planerade tillsynen av små avloppsanläggningar utförs baserat på riskklassning, där de avloppsanläggningar prioriteras som har störst negativ påverkan på människors hälsa och miljön.
- Om avloppsanläggningar har en livslängd på 25 år krävs en förnyelsetakt på 4% per år, förutom behovet att åtgärda redan dåliga avlopp.

Resursbehov:

- För närvarande handläggs cirka 40 tillståndsärenden per år och cirka 50 tillsynsärenden med åtgärdskrav per år. Nuvarande åtgärdstakt (ca 40 per år) innebär en försämring med ca 35 per år.
- Med hänsyn till åldrande avloppsanläggningar behövs en löpande åtgärdstakt för 76 enskilda avloppsanläggningar per år.

Därutöver för åtgärd av 1900 redan dåliga avlopp:

- inom 25 år = 76 per år (totalt 152)
- **inom 19 år = 100 per år (totalt 176)**
- inom 10 år = 190 per år (totalt 266)

En 100% tjänst bedöms klara handläggningen av ca 75-100 ärenden per år.

Bedömning:

Avsatta personalresurser är 2,0 årsarbetskrafter som bedöms kunna handlägga 150-200 ärenden per år, varav en stor del av dessa kommer vara tillsynsärenden med åtgärdskrav (föreläggande eller förbud).

För närvarande får vi in alldeles för få spontana tillstånds- eller anmälningsärenden för inrättande/ändring av enskilda avloppsanläggningar. Systematisk och riskbaserad tillsyn av enskilda avloppsanläggningar anses kunna bidra till att antalet ansökningar/anmälningar ökar. Med nuvarande avsatta personalresurser bedöms det vara möjligt att åtgärda befintliga undermåliga avlopp inom ca 19-20 år samtidigt som man löpande hanterar tillsyn av avloppsanläggningar som föråldras.

Kommentar:

1. *Beslutet fattades år 2006 men trycktes 2008 varpå inga ändringar görs i Vattentjänstplanen. Beträffande Johannishus så stämmer beslutsår 1975. År 2022 avser Karlskrona kommuns vattenskyddsområde i Johannishus vilket förtydligas i Vattentjänstplanen.*
2. *Ändras enligt förslag.*
3. *Ändras enligt förslag.*
4. *Ändras enligt förslag.*
5. *Ändras enligt förslag.*
6. *Ändras enligt förslag.*
7. *Ändras enligt förslag.*
8. *Ändras enligt förslag.*
9. *Ändras enligt förslag.*
10. *Ändras enligt förslag.*
11. *Ändras enligt förslag.*
12. *Ändras enligt förslag.*

Privat fastighetsägare har lämnat följande synpunkter:

Åtgärder behöver vidtas för att förhindra vattenskador i fastighetsägarens fastighet och flera andra fastigheter i Espedalen i samband med kraftiga regn/flöden.

Kommentar:

Vattentjänstplanen är ett kommunövergripande strategiskt dokument och behandlar därmed inte enskilda fastigheter eller åtgärder. För vidare frågor eller synpunkter inom det aktuella ärendet hänvisar kommunen till Ronneby Miljö & Teknik.

Karlskrona kommun har lämnat följande synpunkter:

Karlskrona kommun saknar beskrivning av åtgärder för de enskilda avloppsanläggningarna i området Hillerslätt/Jämsunda norr om Johannishus. I Hillerslätt finns infiltrationsanläggningar för Karlskrona kommuns allmänna dricksvattenförsörjning. Karlskrona kommun har byggt ut kommunalt avlopp från Tving till kommungränsen mot Ronneby i Jämsunda by år 2021. Karlskrona kommun avslutade utbyggnaden vid kommungränsen då Ronneby kommun via Ronneby Miljö & Tekniks VA-chef utfäst att Ronneby skulle bygga ut kommunalt avlopp från Johannishus till Jämsunda framöver.

Ärendet är hanterat i samråd med miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, samt är avstämt mot arbetet med Karlskrona kommuns egen Vattentjänstplan.

Kommentar:

Vattentjänstplanen går inte in på specifika anläggningar och områden i detalj. Denna frågeställning bör i stället lyftas direkt med Ronneby Miljö & Teknik.

SAMMANFATTNING

Vattentjänstplanen föreslås revideras enligt följande:

- *Ett förtydligande om hur kommunen arbetar med vattenskyddsområden läggs in i Vattentjänstplanen.*
- *En hänvisning till länsstyrelsens analys av klimatpåverkan på förorenade områden inom vattenskyddsområden läggs in i Vattentjänstplanen.*
- *I undersökningen om betydande miljöpåverkan görs ett förtydligande att även om Vattentjänstplanen i sig inte medför betydande miljöpåverkan kan åtgärder vilka föreslås i planen medföra betydande miljöpåverkan varpå det behöver utredas för respektive projekt/åtgärd.*
- *Vattentjänstplanen kompletteras med koppling till nationella och lokala miljömål.*
- *Konsekvensen att fler vill ansluta till kommunal dricksvattenförsörjning till följd av saltvatteninträngning i enskilda brunnar läggs till.*
- *Årtal för beslut för Karlskrona kommuns vattenskyddsområde vid Johannishus läggs in.*
- *Miljö och byggnadsnämndens yttranden från punkt 2-12 ändras enligt förslag.*

Ronneby 2024-04-10

Karolina Bjers
Planarkitekt